

Takdim

Modern dönemde sosyal bilimlerin en önemli tartışma konularından birini objektiflik tartışmaları oluşturmaktadır. Biz de bu sayımızda ilk iki çalışmayı sosyal bilimlerde metodoloji ve nesnellik meselesini ele alan çalışmalara ayırdık. Kadir Canatan, İbn Haldun'un *Mukaddime* adlı eserinin meta-anlatisini, onun bu eseri yazmadaki niyet ve projesini keşfetmeye girişmektedir. Çalışmada, İbn Haldun'un tarih felsefesi ve sosyolojinin birlikte işlevsel olduğu bir sosyal bilimler metodolojisi sunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Canatan bu çalışmasıyla *Mukaddime*'nin hâlâ özgün ve güncel boyutlar/tartışmalar içerdiğini gerekçeleriyle birlikte ortaya koymaktadır. Vehbi Bayhan ise sosyal bilimlerin kadim tartışma konularından nesnellik iddiasını soruşturma konusu yapmaktadır. Böyle bir iddianın tabiat bilimlerinde mümkün olmakla birlikte sosyal bilimlerde imkânsız olduğuna dikkati çekmektedir. Pozitivizm eleştirisi olarak da değerlendirilebilecek bu çalışmada Bayhan; sosyal bilimlerde göreceli yaklaşımları ön plana çıkaran yorumsamacı geleneğin yanı sıra düşünsel ve ilişkisel sosyolojiyle ilgili alternatif okuma örnekleri de sunmaktadır.

Dergimizin en önemli amaçlarından biri yaşadığımız coğrafyanın sosyo-kültürel yapısını analitik bir bakış açısıyla ele alan çalışmaları okuyucularla buluşturmaktır. Bu tür çalışmaların akademiye kazandırılarak yerel kaynakların sözlü tarih yöntemiyle harmanlanması, son derece özgün araştırmaların ortaya çıkmasına imkân sağlamaktadır. Ahmet Abdülhadioğlu çalışmasında ilk etapta Mardin hikâye gecelerinde anlatılan tarihî, efsanevî ve tasavvufî hikâye örneklerinin tarihsel arka planına ışık tutmaktadır. Hikâye anlatıcılığının Mardin'de konuşulan yerel Arapçanın korunmasındaki olumlu etkisine dikkatimizi çekmektedir. Ramazan Aras resmî Türk tarih yazıcılığına karşıt bir anlatı olarak değerlendirdiği Süryani sözlü tarihinden bir örnek sunmaktadır. Aras, azınlıkların tarihini anlama ve yorumlama noktasında sözlü tarih yönteminin sağladığı yeni imkânlarla dikkat çekmektedir. İçeriden bir bakış açısıyla yapılan çalışmaların resmî tarihin bıraktığı boşlukların nasıl doldurulduğunu Süryani toplumu üzerinden göstermektedir. Ramazan Turgut ise Türkiye'deki Süryanilerin 20. yüzyılda yurtdışına kitlesel göçe zorlanmalarının nedenlerini soruşturmaktadır. Çalışmada, Süryanilerin sadece ekonomik nedenlerle değil aynı zamanda uğradıkları kültürel baskılardan dolayı Avrupa'ya göç ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Göç, sosyal dışlama ve ötekileştirme, interaktif olarak işleyen süreçlerdir. Bu çerçevede Hakan Samur İslamofobinin tanımı ve Avrupa ülkelerindeki somut görünümü hakkında bilgiler verdikten sonra; entelektüellerin ve politikacıların medya ve eğitim politikaları aracılığıyla, İslamofobinin Avrupa'da yaygınlaşmasında nasıl etkin bir rol oynadığını gün yüzüne çıkarmaktadır. Samur

çalışmasında İslamofonin Avrupa’da giderek yaygınlaşmasında Müslümanlardan çok Avrupalıların rolü olduğu sonucuna ulaşmıştır. Reşat Açıkgöz intihar saldırılarını Filistin özelinde ele almaktadır. Çalışmada bu tür eylemlerin hangi konjonktürel koşullara bağlı olarak ortaya çıktığını, nasıl yaygınlaşıp uluslararası terörizmin bir parçası haline geldiğini sosyolojik ve tarihsel analizler eşliğinde okuyucuya sunmaktadır. Devrim Ertürk ise siyasal parti üyeliği ile parti aktivizmi arasındaki ilişkiyi sorgulamaktadır. Çalışmada siyasi parti aktivistlerinin seçmenle parti arasındaki bağı sürekli muhafaza ederek parti politikalarının kitleselleşmesini sağladıkları sonucuna ulaşmıştır.

İlmin muharrik gücünü eleştirel düşünce ve merak oluşturmaktadır. Muhammet Nasih Ece İbn Rüşd’ün mantıksal önermelerle ilgili döndürmeler konusunda İbn Sînâ’ya yönelik eleştirilerini incelemektedir. Çalışmada ilk etapta nitel değerlerin korunarak konu ve yüklem yer değiştirmesi şeklinde özetlenebilecek döndürme işleminde İbn Sînâ’nın Aristotelesçi ilkelere yönelik müdahalesi ve eleştirisi ele alınmaktadır. Ardından ise Aristoteles şarihi olarak mantık sahasında Aristotelesçi çizgiyi titizlikle takip eden İbn Rüşd’ün Aristoteles savunusu ayrıntılı açıklamalar eşliğinde okuyucuya sunulmaktadır.

İktidar, düşünsel ve zihinsel anlamda kendini geleceğe taşıyabilmek için bilgi üretir. İktidar tarafından üretilen ve meşru olarak tanımlanan bu bilgiye karşı koymak veya durmak için bazı stratejiler geliştirilmektedir. Nurettin Beltekin’in meşru bilgi karşısında öğrenci stratejileri başlıklı çalışmasında otuz kişilik bir örneklem grubuyla tarama türünde örnek olay tekniğiyle yapılmış olan araştırmanın sonuçları analiz edilmektedir. Nihat O. Köroğlu ve Gamze N. Köroğlu “Selanikli Necip Dede”nin suzinak ayının birinci selâmını incelemektedirler. Çalışmada ilgili eserin her bir cümlesi makam ve geçki bakımından çözümlenerek incelikli müzikal analizlere yer verilmektedirler.

Her sayımızda olduğu gibi bu sayımızda da kitap tanıtım yazılarına yer verdik. Bilal Toprak, Hakan Olgun’un İsa Mesih’in Dağ Vaazı’ndaki ifadelerinin perde arkasını incelediği *Tuz ve Işık*; Hakan Kaşbaş, Giorgio Agamben’in *İstisna Hali*; Yavuz Aslan ise J. Robert ve M. Rahnama’nın *Yoksulların Gücü* adlı kitaplarını okuyuculara tanıtmaktadırlar.

Bu sayının yayına hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ederim. Gelecek sayıda yeniden buluşmak dileğiyle...

Editör

Yrd. Doç. Dr. Musa ÖZTÜRK